

SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

OFISI YA MAKAMU WA PILI WA RAIS

**MUHTASARI WA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI
YA MAKAMU WA PILI WA RAIS KWA MWAKA WA FEDHA
2018/2019**

Mei, 2018

UTANGULIZI

1. **Mheshimiwa Spika**, naomba kutoa hoja kwamba Baraza lako Tukufu lipokee, lijadili na hatimae likae kama Kamati ya Mapato na Matumizi ili liidhinishhe Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa Mwaka wa Fedha 2018/2019.
2. **Mheshimiwa Spika**, awali ya yote napenda kumshukuru Mwenyezi Mungu Karimu kwa kutujaalia amani na kuweza kukutana tena katika kikao hiki cha Baraza la Tisa la Wawakilishi ili tujadili masuala mbali mbali yanayohusu maendeleo ya nchi yetu. Namuomba Mola wetu Mtukufu atujaalie tutekeleze jukumu letu hili kwa hekima na busara ili tufikie lengo tulilokusudia.
3. **Mheshimiwa Spika**, napenda kuchukua fursa hii adhimu kumpongeza na kumshukuru sana Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi kwa juhudi zake anazozichukua katika kuiongoza nchi yetu. Aidha, nampongeza Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mheshimiwa Dkt. John Pombe Joseph Magufuli kwa namna anavyoendelea kuiongoza nchi yetu ambapo mafanikio makubwa yamepatikana katika kipindi hiki kifupi cha uongozi wake.
4. **Mheshimiwa Spika**, vile vile, naomba kuchukua nafasi hii kukupongeza na kukushukuru wewe binafsi Mheshimiwa Spika pamoja na wasaidizi wako wote kwa kuendelea kuiongoza Baraza hili Tukufu kwa umakini mkubwa. Nawapongeza pia waheshimiwa Wenyevidi na Wajumbe wa Kamati zote za Kudumu za Baraza kwa usimamizi wao mzuri wa utendaji kazi kwa Wizara na Taasisi zetu za Serikali. Aidha, napenda kutoa shukrani maalum kwa Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Baraza la Wawakilishi ya Kusimamia Ofisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa Mheshimiwa Omar Seif Abeid, Mwakilishi wa wananchi wa Jimbo la Konde, Makamu Mwenyekiti Mheshimiwa Bi. Panya Ali Abdalla, Mwakilishi wa Viti Maalum na Wajumbe wote wa Kamati hiyo kwa kusimamia utekelezaji wa bajeti yetu ya mwaka 2017/2018 na kuyapitia Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais ya mwaka 2018/2019 na kukubali yawasilishwe katika kikao hiki.

Hali ya Uchumi wa Zanzibar

5. **Mheshimiwa Spika**, nchi yetu inaendelea kufanya vizuri kiuchumi na kifedha kama ambavyo imeelezwa mara kwa mara na Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, na kusesitizwa na kuelezwa kwa kina na Waziri mwenye dhamana ya Fedha na Mipango kuwa uchumi wetu unaendelea kukua mwaka hadi mwaka. Bila shaka tuna kila sababu ya kushukuru mafanikio yetu yaliyotokana na neema kutoka kwa Mola wetu, yaliyongezwa nguvu na jitihada zetu za kujikwamua tulipo na muitikio wa wenzetu hususan wa wawekezaji wa ndani na nje.
6. **Mheshimiwa Spika**, kimsingi tungependa uchumi wetu ukue kwa kasi kubwa zaidi kuliko ilivyo hivi sasa lakini bado alau unakua kwa kasi nzuri ya wastani wa asilimia 6.8 kwa takriban miaka kumi sasa. Hii sio kasi ndogo ya ukuaji wa uchumi.
7. **Mheshimiwa Spika**, katika ukuaji huo, kumeendelea pia kujitokeza mageuzi ya kiuchumi kwa Sekta za kisasa za huduma na uzalishaji viwandani ambazo zimeendelea kuimarika na kuchukua nafasi ya Sekta ya Kilimo katika kuchangia Pato la Taifa. Pamoja na kuwa uzalishaji wa Sekta ya Kilimo nao umeendelea kukua, kwa sasa takriban thuluthi mbili ya Uchumi wetu inachangiwa na Sekta za Huduma na Viwanda. Haya ni mafanikio makubwa na tunapaswa kuyaendeleza zaidi.
8. **Mheshimiwa Spika**, kwa kiasi kikubwa, ukuaji na mabadiliko hayo ya mwenendo wa uchumi wetu ni matokeo ya uwekezaji unaonendelea nchini. Tokea kuasisiwa kwa Sera zilizoruhusu mchango wa Sekta binafsi katikati ya miaka ya 1980, Sekta hiyo imechangia sana katika uwekezaji wa rasilimali nchini hususan katika Sekta ya Utalii. Uwekezaji huo pia umekuwa chachu ya maendeleo kwa Serikali kutekeleza miradi mbali mbali hasa kwa kuwekeza katika miundombinu ya msingi kama vile ya barabara, umeme na maji ili kwenda sambamba na jitihada za Sekta binafsi.
9. **Mheshimiwa Spika**, kwa sasa tunashuhudia pia mabadiliko mengine katika tasnia ya uwekezaji ambapo pia kumekuwa na kuimarika kwa ubora wa miradi mipya ambamo fedha nyingi

zaidi zinawekezwa katika idadi ndogo ya miradi. Aidha, tunashuhudia pia sehemu kubwa ya uwekezaji huo kufanywa na wawekezaji wazawa badala ya kuwaachia wawekezaji kutoka nje pekee. Naomba nichukue nafasi hii kutambua, kuthamini na kupongeza sana jitihada za wawekezaji wote hususan wazalendo hapa nchini. Mafanikio haya ya ukuaji wa uchumi kutokana na uwekezaji hapa nchini yamepelekea mafanikio mengine muhimu kwa jamii yetu na uendesaji wa Serikali kwa jumla; ikiwa ni pamoja na ongezeko la upatikanaji wa mapato na uhudumiaji wa Serikali.

10. **Mheshimiwa Spika**, bado hatujaweza kufikia kujitegemea kwa mapato yetu ya ndani kutosheleza mahitaji yetu kwa ukamlifu. Hata hivyo, tulipo leo sipo tulipokuwa jana. Tumepiga hatua kubwa na tunapaswa kujivunia. Leo hii, ruzuku kutoka nje inachangia chini ya Shilingi 8 kwa kila shilingi mia moja tunazotumia. Miaka michache nyuma ruzuku ikichangia hadi asilimia 40 ya Bajeti yetu. Hali ya sasa inamaanisha kuwa tumepunguza sana utegemezi wa misaada ya nje katika kugharamia kazi zetu ambapo kwa sasa, pamoja na kuimarishwa sana mishahara inatumia chini ya asilimia 40 ya mapato yetu ya ndani hivyo kiasi kinachobakia kinasaidia kugharamia kazi za kawaida na kuongeza mchango wetu katika uwekezaji wa miradi ya maendeleo.
11. **Mheshimiwa Spika**, mafanikio haya hayakuja tu yenyewe bali yanatokana na jitihada maalum za Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi katika kusimamia fedha za umma, matunda mazuri yaliyotokana na Sera zetu za kushajiisha uwekezaji binafsi na kuimarika kwa usimamizi wa Wizara ya Fedha na Mipango na taasisi zetu za ukusanyaji mapato ambazo ni ZRB na TRA. Mapato yetu yamekuwa yakiongezeka kwa takriban asilimia 30 mwaka hadi mwaka. Naomba kutumia fursa hii kuupongeza sana uongozi wa Wizara ya Fedha na Mipango, TRA na ZRB kwa kazi hiyo nzuri. Hata hivyo, natoa pongezi hizi nikitambua kuwa bado kuna upotevu wa mapato unaosababishwa na udanganyifu wa baadhi ya walipakodi wakisaidiwa na baadhi ya wafanyakazi wasio waaminifu katika taasisi hizo. Narudia kusema kwamba Serikali haitamvumilia yeyote anaehujumu jitihada za Serikali za kuimarisha huduma kwa wananchi na kuharakisha maendeleo

yetu kwa kukidhi tu tamaa zake. Natamka leo hapa kuwa tutawachukulia hatua, iwe muwekezaji, mfanyabiashara au mfanyakazi wa taasisi yoyote ya umma. Mapato yetu yakuswanywe kwa ukamilifu kwa mujbu wa Sheria na yaendeleo kutumika kwa madhumuni yaliyokusudiwa.

Miradi ya Pamoja ya Maendeleo ya Muungano

12. **Mheshimiwa Spika**, nchi yetu inashirikiana na Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na inaendelea kufuatilia kwa karibu miradi ya maendeleo ambayo inatekelezwa pande zote za Muungano. Ni wazi kuwa miradi kama vile Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF III), Programu ya Miundombinu ya Masoko, Uongezaji Thamani na Huduma za Fedha Vijijini (MIVARF), Mradi wa Kujenga Uwezo wa Kuhimili Athari za Mabadiliko ya Tabianchi katika Maeneo ya Pwani na Mpango wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara Tanzania (MKURABITA) imetusaidia kwa kiasi kukubwa kukuza uchumi na kupunguza umasikini.

Hali ya Siasa

13. **Mheshimiwa Spika**, nchi yetu imeendelea kujivunia uhuru na demokrasia iliyopo ambayo imewawezesha wananchi kushiriki katika shughuli zao za kuchumi na kijamii bila ya matatizo. Tumeshuhudia viongozi wa kisiasa wakiendesha shughuli zao za kuimarisha vyama vyao huku Serikali ikisimamia utekelezaji wa ahadi zilizotolewa zinatekelezwa. Wito wangu kwa viongozi wote na wananchi kwa jumla kuendelea kuitunza amani yetu tuliyo nayo pamoja na kudumisha mshikamano ili tuweze kushiriki kikamilifu katika kujenga nchi yetu. Niwahakikishie wananchi kuwa Serikali iko makini na haitosita kuwachukulia hatua wale wote watakaovunja amani yetu.

Suala la Mafuta na Gesi

14. **Mheshimiwa Spika**, zoezi la utafutaji wa mafuta na gesi asilia lilizinduliwa rasmi na Serikali tarehe 14 Machi, 2017 kwa kufanya utafiti wa njia ya anga (Full Tensor Gravity Survey – FTG) katika Kitalu cha Pemba - Zanzibar. Madhumuni ya zoezi hilo ambalo lilifanywa na Kampuni ya BELL GEOSPACE ya Scotland ilikuwa ni kuangalia miamba yenye uwezo wa kuhifadhi mafuta na gesi asilia. Zoezi hilo lilichukua muda wa wiki sita.

15. **Mheshimiwa Spika**, baada ya kumalizika zoezi la utafiti kwa njia ya anga, utafiti uliendelea kwa kutumia Mtetemo (Seismic) kwa maeneo ya baharini ambalo lilifanywa na Kampuni ya BGP kutoka China na lilianza tarehe 28 Oktoba 2017 hadi tarehe 28 Novemba, 2017. Madhumuni ya zoezi hilo ilikuwa ni kuangalia maumbile (features) ya miamba yenye uwezo wa kuhifadhi mafuta na gesi asilia ambapo jumla ya mistari 66 yenye urefu wa kilomita 2,815.6 ilifanyiwa utafiti.
16. **Mheshimiwa Spika**, zoezi la Mtetemo kwa upande wa ardhini (Onshore Seismic) pamoja na kina kifupi cha maji (Transition Zone) lilianza rasmi tarehe 8 Februari, 2018 katika Kisiwa cha Unguja. Jumla ya mistari 13 inafanyiwa utafiti ambapo hadi tarehe 20 Aprili 2018 mistari 9 imeshafanyiwa utafiti. Zoezi hili kwa upande wa Unguja linategemewa kumalizika mwanzoni mwa mwezi wa Juni 2018. Kwa upande wa Kisiwa cha Pemba zoezi linategemewa kuanza mwezi wa Juni ambapo jumla ya mistari 15 inategemewa kufanyiwa utafiti. Zoezi hilo linategemewa kuchukua miezi mine kukamilika kwake.
17. **Mheshimiwa Spika**, baada ya kukamilika zoezi la kukusanya taarifa za Mitetemo, Kampuni ya BGP itazitafsiri taarifa hizo kazi ambayo inategemewa kuchukua mwaka mmoja hadi kumalizika. Taarifa za mtetemo ndizo zitakazoonesha maeneo ya kuchimba visima vya utafutaji (exploratory wells) ambavyo vitathibitisha uwepo wa mafuta na gesi asilia. Wito wangu kwa viongozi na wananchi katika maeneo mbali mbali ambayo zoezi hili linaendelea kufanyika waendeleo kushirikiana na wataalamu wetu ili tufikie lengo tulilolikusudia.

Uimarishaji wa Miundombinu

18. **Mheshimiwa Spika**, katika kuimarisha miundombinu na huduma za TEHAMA Serikali inaendelea kuhakikisha kuwa mkonga wa mawasiliano wa taifa unatoa huduma kwa wote ili kurahisisha upatikanaji wa huduma za mawasiliano hapa Zanzibar ambayo ni chachu ya maendeleo. Aidha, Taasisi mbali mbali za Serikali na Binafsi zimeshaanza kutumia mkonga huo kwa ajili ya kurahisisha utoaji wa huduma kwa jamii. Sambamba na hilo Serikali inaendelea kuimarisha kituo cha kuhifadhia kumbukumbu (Data Center) kilichopo Mazizini kwa lengo la kuimarisha utunzaji wa kumbukumbu za kielektroniki

za Serikali na taasisi binafsi hapa Zanzibar pamoja na kuanza utekelezaji wa Mradi wa e-health na e-tax ambapo hadi hivi sasa tayari vituo vya afya 24 Unguja na Pemba zimeshaunganishwa na mkonga huo. Aidha kwa kushirikiana na Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Serikali imeweza kujenga vituo 10 vya TEHAMA vya kijamii (ICT Community Centers) katika wilaya 10 za Zanzibar lengo ikiwa ni kutoa taaluma ya TEHAMA kwa jamii na kupeleka huduma hiyo kwa faida ya jamii.

19. **Mheshimiwa Spika**, kwa upande wa sekta ya usafiri wa anga Serikali inaendelea kutayarisha upembuzi yakinifu (Feasibility Study) wa Uwanja wa Ndege wa Pemba wa kubaini urefu wa uwanja unaohitajika ambapo kazi hiyo inafanywa na Kampuni ya Dar Alhandasaa kutoka Misri chini ya ufadhili kutoka Benki ya Maendeleo ya Afrika (ADB). Mara baada ya kukamilika kwa upembuzi yakinifu kazi ya kuimarisha uwanja huo kwa kuongeza urefu itaanza mara moja na itapelekea uwanja huo kuwa na uwezo wa kuruka na kutua ndege za kimataifa aina ya Boeing 737.
20. **Mheshimiwa Spika**, Serikali inaendelea kuimarisha huduma zake katika viwanja vya ndege ili kuyawezesha mashirika ya ndege ya kimataifa kuweza kutumia viwanja vya ndege kwa safari za moja kwa moja baina ya Zanzibar na nchi zinazotoka mashirika hayo ya ndege. Hivi sasa nchi yetu imefanikiwa kuwa na safari ya moja kwa moja kutoka Zanzibar – Urusi, Zanzibar – Poland, Zanzibar – Israel, Zanzibar – Italy, Zanzibar – Ujerumani, Zanzibar – Oman na Zanzibar – Qatar kupitia mashirika mbali mbali ya kimataifa.
21. **Mheshimiwa Spika**, katika kuimarisha usafiri wa nchi kavu, Serikali imeanza matayarisho ya ujenzi wa Barabara ya Bububu – Mahonda – Mkokotoni baada ya kukamilisha ulipaji wa fidia ya vipando na nyumba zitakazoathirika na ujenzi huo. Vilevile, Serikali inaendelea kuzifanyia matengenezo barabara mbalimbali za Unguja na Pemba ili ziweze kupitika muda wote ikiwemo uzibaji wa viraka, uwekaji wa lami pamoja na usafishaji wa barabara hizo.

Huduma za Maji Safi na Salama

22. **Mheshimiwa Spika**, katika kuhakikisha upatikanaji wa maji safi na salama pamoja na kutatua kero ya ukosefu wa maji katika maeneo mbali mbali ya mikoa ya Zanzibar, hususan maeneo ya Mji Mkongwe na Ng'ambo ya Asili, Serikali ya Mapinduzi

Zanzibar kwa kushirikiana na Benki ya Maendeleo ya Afrika (AfDB); imo katika hatua za awali za utekelezaji wa kazi ya ujenzi wa magari mawili ya Saateni na Mnara wa Mbao na ulazaji wa mabomba yenye urefu wa kilomita 68 kutoka visimani hadi magari na kutoka magari hadi kwa watumiaji kupitia Kampuni ya Stecol Corporation Ltd ya China.

Huduma za Afya

23. **Mheshimiwa Spika**, Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar katika kupambana na maradhi mbali mbali imeweka Mpango wa chanjo Zanzibar tangu mwaka 1981 ambapo hadi sasa jumla ya vituo vya Afya 175 vya Serikali na binafsi vinatoa huduma za chanjo ili kujikinga na maradhi yanayoweza kuepukika. Katika kuendeleza juhudi hizo, Serikali imeanzisha Chanjo mpya dhidi ya ugonjwa wa saratani ya mlango wa kizazi (Human Papilloma Virus - Vaccine) inayotokana na mabadiliko ya ukuaji usio wa kawaida wa seli za mlango wa kizazi. Saratani hii inaweza kujipenyeza ndani na kushambulia na kusambaa katika misuli na viungo vyengine mwilini.
24. **Mheshimiwa Spika**, Chanjo hii inatolewa kwa watoto wa kike wenye umri wa miaka 14 ambapo vituo maalum vimewekwa kwa ajili ya kutoa huduma hiyo Unguja na Pemba. Uzinduzi rasmi wa chanjo hii ulifanywa na Mheshimiwa Mama Mwanamwema Shein, Mke wa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi tarehe 10/4/2018. Wito wangu kwa viongozi wa Serikali, Mikoa, Wilaya, watendaji kutoka vituo vya afya na jamii kwa jumla kuwahamasisha na kuwaruhusu watoto wetu kupata chanjo hiyo muhimu kwa ajili ya afya kwani *Jamii iliyochanjwa; ni Jamii yenye Afya.*
25. **Mheshimiwa Spika**, kwa upande wa suala la uchangiaji wa damu salama, Serikali inaendelea kuwaomba wananchi kujitokeza zaidi kuchangia damu kabla ya kipindi cha mwezi Mtukufu wa Ramadhani kuanza. Katika kufanikisha zoezi hili Serikali imeandaa program maalum iliyoanza tarehe 2/5/2018 na inatarajiwa kumalizika tarehe 14/5/2018 katika maeneo mbali mbali ya Wilaya za Unguja na Pemba itakayowakutanisha watu watakaoweza kuchangia damu.

MASUALA MTAMBUKA

Mapambano Dhidi ya Ukatili na Udhalilishaji wa Wanawake na Watoto

26. **Mheshimiwa Spika**, Serikali inaendelea na mapambano dhidi ya ukatili na udhalilishaji wa wanawake na watoto ambapo kwa kipindi cha hivi karibuni kesi hizo zimekuwa zikiongezeka kwa kasi kubwa katika maeneo mbali mbali hapa nchini. Katika kipindi cha mwaka wa fedha 2017/2018, Serikali imeendelea kutekeleza Mpango Kazi wa miaka mitano wa kupambana na ukatili na udhalilishaji wa wanawake na watoto ikiwa ni pamoja na kuanzisha Mahkama za Watoto 4 Unguja na Pemba (Mahonda, Vuga, Chake na Wete) kwa ajili ya kusikiliza kesi zinazohusu watoto walio chini ya umri wa miaka 18. Kwa kipindi cha Julai 2017 hadi Machi 2018 jumla ya kesi za watoto 129 zimeripotiwa katika Mahkama za Vuga, Kaskazini na Kusini Pemba. Kati ya hizo kesi 45 zimepatwiwa hukumu, 8 zimefutwa na 76 zinaendelea.
27. **Mheshimiwa Spika**, hatua nyengine iliyochukuliwa na Serikali katika kupambana na udhalilishaji ni kuzifanyia mapitio sheria zinazosimamia masuala ya udhalilishaji ambazo zilibainika kuwa na upungufu. Jumla ya sheria 4 zimefanyiwa marekebisho ili kwenda sambamba na wakati na mazingira tuliyonayo ambazo ni Sheria ya Adhabu namba 6 ya mwaka 2018, Sheria ya Mwenendo wa Adhabu namba 7 ya mwaka 2018, Sheria ya Ushahidi ya mwaka 2016 na Sheria ya Mahkama ya Kadhi namba 9 ya mwaka 2017. Sheria hizi pamoja na mambo mengine zimeondosha dhamana kwa makosa ya ukatili na udhalilishaji na kuongeza kifungo kwa makosa hayo kwa Mahkama za chini. Aidha, Mahkama ya Kadhi imeimarishwa uwezo wake katika kushughulikia kesi zinazohusiana na masuala ya ndoa, kuachana, malezi ya watoto na ugawanaji wa mali kwa mujibu wa mtu alivyochangia. Sheria ya Ushahidi imekubali ushahidi wa mtoto na ushahidi wa kielektroniki.

Kukabiliana na Maafa

28. **Mheshimiwa Spika**, Siku ya tarehe 14 na 15 April 2018, nchi yetu imeshuhudia mvua kubwa za Masika zilizoambatana na upepo mkali ambazo zinaendelea kunyesha. Kutokana na hali hiyo, bado tunatakiwa kuendelea kuchukua tahadhari juu ya madhara yanayoweza kujitokeza ikiwemo miripuko ya maradhi kama vile matumbo ya kuharisha na kipindupindu.

29. **Mheshimiwa Spika**, kwa mujibu wa taarifa kutoka Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania Kanda ya Zanzibar, kiwango cha mvua kilichoripotiwa katika kituo cha Uwanja wa Ndege siku hizo ni milimita 115.3 kwa muda wa saa 24. Mvua hizo zilileta athari kwa wananchi wenzetu katika Mkoa wa Mjini Magharibi hasa katika maeneo ya Sebleni, Kwa Wazee, Nyerere, Pangawe, Tomondo Ziwa Maboga, Fuoni Jangamizini, Mwera na Bumbwisudi. Aidha, mvua hizi zimesababisha nyumba zipatazo 1,576 kuathirika sambamba na kifo cha mtoto mmoja mwenye umri wa miaka 4 aliyezama katika shimo la karo eneo la Sebleni. Mbali na athari za mvua hizo upepo mkali uliotokea katika Mkoa wa Kusini Unguja ulisababisha nyumba 156 na banda moja kuathirika. Nachukua fursa hii kwa mara nyengine tena kwa niaba ya Serikali kutoa pole kwa wafiwa na wananchi wote waliopata maafa hayo na kuwataka kuwa na subira katika kipindi hiki kigumu.
30. **Mheshimiwa Spika**, bado tunaendelea kuwataka wananchi kuepuka kujenga katika maeneo hatari ambayo mazingira yake yanaweza kuathiriwa na mabadiliko ya hali ya hewa hasa katika msimu wa mvua kubwa zinaponyesha kama vile mabondeni na njia asili za maji pamoja na kuepuka kulaza mabati katika nyumba zetu kwa kuweka mawe na matofali hali ambayo husababisha kuathiriwa zaidi na upepo mkali unapotokea.
31. **Mheshimiwa Spika**, katika kukabiliana na maradhi mbalimbali hasa yale yanayosababishwa na wanyama kwenda kwa binadamu yakiwemo maradhi ya Ebola, Mafua ya Ndege na Kichaa cha Mbwa Serikali imeanzisha Timu ya Uratibu wa Afya Moja (One Health Coordination Desk) ili kukabiliana vyema na maradhi hayo. Mpango huu ambao unaratibiwa na Kamisheni ya Kukabiliana na Maafa utasaidia kuunganisha nguvu za pamoja za wahusika wote katika kupambana na maradhi ya mripiko. Hivyo, tunawaomba viongozi na wananchi wote tuunge mkono juhudi hizi za Serikali ili kupunguza athari zinazotokana na maradhi hayo.

Maeneo Yatakayopewa Kipaumbele 2018/2019

32. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka 2018/2019 Serikali imeweka maeneo ya kipaumbele katika utekelezaji wa mpango wa maendeleo kama ifuatavyo:-
- i. Kuimarisha miundombinu ya maeneo ya uingiaji nchini, barabara na nishati.

- ii. Kuimarisha zaidi utalii nchini.
- iii. Kuimarisha viwanda vidogodogo kwa kuengeza thamani bidhaa na ubora wa vifungashio.
- iv. Kuimarisha kilimo kwa kujenga miundombinu ya umwagiliaji maji, uvuvi na mifugo.
- v. Kuimarisha ubora wa huduma za kijamii zikiwemo elimu, afya, michezo na upatikanaji wa maji safi na salama.
- vi. Kuendeleza tafiti mbali mbali za kiuchumi na kijamii kwa maendeleo ya nchi (research for development).
- vii. Kukuza uwezo wa rasilimali watu katika fani adimu zikiwemo afya, viwanda, mafuta na gesi asilia ili kukuza ufanisi katika maeneo hayo.
- viii. Kuimarisha ajira kwa vijana kwa kuwawezesha pamoja na kuwapatia taaluma na ujuzi stahiki.
- ix. Utawala bora, uimarishaji wa taasisi na uwekaji mji katika hali ya usalama.

UTEKELEZAJI WA KAZI ZA KAWAIDA NA MIRADI YA MAENDELEO KWA KIPINDI CHA MIEZI TISA (JULAI-MACHI) 2017/2018

33. **Mheshimiwa Spika**, Kwa mwaka wa fedha wa 2017/2018 Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zilizo chini yake ilikuwa na Programu 12 na Programu Ndogo 24. Kwa kipindi cha miezi tisa (Julai - Machi) 2017/2018, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zake imechukua juhudi kubwa katika kutekeleza malengo iliyojipangia kupitia Programu zake hizo. Kwa muhutasari utekelezaji wa shughuli za Programu hizo ni kama ifuatavyo:

1. Programu ya Uratibu wa Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais

34. **Mheshimiwa Spika**, kupitia Programu hii yenye program ndogo moja, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais imeratibu na kutekeleza ziara moja ya nje na ziara 64 za ndani za Makamu wa Pili wa Rais zikiwa na lengo la kuimarisha uhusiano wa kiuchumi na kijamii baina ya Zanzibar na nchi zilizotembelea pamoja na kuhamasisha shughuli za maendeleo katika maeneo mbalimbali ya visiwa vyetu vya Unguja na Pemba. Aidha, Makamu wa Pili wa Rais alikutana na viongozi na wanadiplomasia wa nchi mbali mbali ili kubadilishana mawazo juu ya kuimarisha uhusiano baina ya Zanzibar na nchi wanazotoka viongozi hao. Makamu wa Pili wa Rais pia alifanya vikao na viongozi mbali mbali wa

Serikali ili kufuatilia utekelezaji wa sekta zinazosimamiwa na viongozi hao.

35. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais pia imepokea malalamiko, kero na migogoro ya wananchi yanayohusu masuala ya ardhi, nyumba, fidia na kesi za maeneo ya uwekezaji kwa kuyawasilisha kunakohusika na kufuatilia ushughulikiaji wake.
36. **Mheshimiwa Spika**, maelezo ya kina ya utekelezaji wa Programu hii yanapatikana **ukurasa wa 11 - 12** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

2. Programu ya Uratibu wa shughuli za Serikali

37. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi kupitia Programu hii iliyokuwa na Programu Ndogo tano imechukua hatua mbali mbali za kuongeza uhimili wa jamii katika kukabiliana na maafa ikiwemo kufanya ukaguzi katika maeneo ambayo kwa kiasi kikubwa yana uwezekano wa kutokea maafa kama vile vyombo vya usafiri vya baharini na sehemu za kuhifadhi nishati ya mafuata na gesi ya kupikia. Aidha Ofisi imeendelea kutoa elimu ya kukabiliana na maafa katika jamii pamoja na kutoa huduma za kibinaadamu sehemu ambazo maafa yametokea.
38. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi imeratibu kwa mafanikio makubwa Sherehe za Miaka 54 ya Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar ya tarehe 12 Januari, 1964 pamoja na maadhimisho yote yaliyofanyika kwa kipindi hicho. Ofisi imeandaa na kuwasilisha Taarifa ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ya Utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2015 - 2020 kwa kipindi cha miaka miwili (Oktoba 2015 - Septemba - 2017). Ofisi pia imeendelea kuratibu na kufuatilia utekelezaji wa ahadi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa katika maeneo mbali mbali ya Wilaya za Unguja na Pemba.
39. **Mheshimiwa Spika**, Ofis ya Makamu wa Pili wa Rais pia imefuatilia kwa karibu utekelezaji wa Mfuko wa Maendeleo ya Jimbo kwa kuhakikisha kuwa fedha zinapatikana kwa wakati na zinatumiwa kwa miradi iliyokusudiwa pamoja na kufuata

taratibu zote zilizoelekezwa na Sheria inayosimamia Mfuko huo. Ofisi vilevile imeratibu shughuli za utafiti nchini kwa kupokea maombi ya tafiti na kuratibu upatikanaji wa vibati kwa watafiti na kuendesha vikao vya kamati mbali mbali zinazohusika na masuala ya utafiti kitaifa. Ofisi pia imeratibu vikao ya mashirikiano baina ya sekta za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar na Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania pamoja na vikao vya Kamati ya Pamoja vya SMZ na SMT.

40. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais imesimamia uendeshaji wa Mpango wa Kunusuru Kaya Masikini (TASAF III) ambao unatekelezwa katika Shehia 233 (Unguja 146 na Pemba 87). Kwa mwaka wa fedha 2017/2018 Ofisi ilikadiriwa kutumia Shilingi 13,028,827,000 ikiwa Shilingi 7,808,592,000 Malipo ya kaya Masikini na 5,220,235,000 malipo ya kazi za ajira za muda.
41. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi kupitia Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar, Dar es Salaam imeendelea kukutana na kufanya mazungumzo na Ofisi za Kibalozi zilizopo Dar es Salaam ili kutafuta fursa za mashirikiano baina ya Zanzibar na nchi za nje. Ofisi pia imeendelea kutoa huduma ikiwemo usafiri na VISA kwa viongozi na watendaji wa SMZ wanapokuwa Dar es Salaam.
42. **Mheshimiwa Spika**, katika kuhakikishakuwa Watu wenye Ulemavu wanapata haki za msingi zitakazowasaidia katika maisha yao ya kila siku, Ofisi imeendelea kuchukua hatua mbali mbali ikiwemo kutoa mafunzo kwa wahusika juu ya usajili wa Watu wenye Ulemavu katika maeneo yote, kuratibu vikao vya Baraza la Taifa la Watu wenye Ulemavu, kutoa ruzuku kwa jumuiya za Watu wenye Ulemavu na kutoa vifaa visaidizi kwa Watu wenye Ulemavu wa aina mbali mbali. Ofisi pia imeendelea kuhamasisha wa suala la kuwepo na kutumika kwa miundombinu rafiki kwa Watu wenye Ulemavu ambao tayari imeshatoa Muongozo wa suala hilo.
43. **Mheshimiwa Spika**, maelezo ya kina ya utekeleaji wa Programu hii yanapatikana **ukurasa wa 12 - 20** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

3. **Programu ya Usimamizi wa Shughuli za Upigaji Chapa**

44. **Mheshimiwa Spika**, kupitia Programu hii ambayo hivi sasa imehamia katika Wizara inayohusika na masuala ya habari, Ofisi kupitia Wakala wa Serikali wa Uchapaji, ilichapisha machapisho yote ya Serikali na taasisi zake ikiwemo Magazeti Rasmi, Sheria, Miswada, Risiti za Serikali na mashirika na kazi nyengine za binafsi kama ilivyoielezwa katika **ukurasa wa 20** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

4. **Programu ya Uendeshaji na Uratibu**

45. **Mheshimiwa Spika**, Programu hii ina Programu ndogo tatu ambazo ni Uongozi na Utawala, Mipango, Sera na Utafiti na Uratibu na Utekelezaji wa Shughuli za Ofisi Pemba. Miongoni mwa kazi zilizotekelezwa katika Programu hii ni kuwajengea uwezo wafanyakazi wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa kuwapatia mafunzo ya muda mfupi na mrefu katika ngazi na fani mbali mbali. Ofisi imefuatilia na kufanya tathmini juu ya utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo inayotekelezwa na Idara na Taasisi zilizomo katika Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais ili kubaini maendeleo ya utekelezaji wa miradi hiyo na kushauri hatua za kutatua changamoto zinazojitokeza. Ofisi pia imefanya tafiti mbili zinazohusu Mchango wa Programu ya Maendeleo ya Jamii (TASAF III) katika kubadilisha maisha ya kaya maskini na Tathmini ya Mfuko wa Maendeleo Jimbo (CDF) kwa jamii 2011-2015.

46. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi kupitia Programu hii imeendelea na taratibu za ujenzi wa nyumba ya makaazi ya Makamu wa Pili wa Rais, Pemba ambapo tayari hatua za awali za ujenzi huo zimeshaanza. Maelezo zaidi yapo **ukurasa wa 20 - 21** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

5. **Programu ya Kutunga Sheria, Kupitisha Bajeti na Kusimamia Taasisi za Serikali**

47. **Mheshimiwa Spika**, kupitia Programu hii Afisi ya Baraza la Wawakilishi iliandaa na kufanikisha Mikutano minne ya Baraza kuanzia Mkutano wa Saba hadi wa Kumi ambapo kati yake Mikutano mitatu ilipitisha Miswada tisa ya Sheria. Afisi ya Baraza pia iliratibu kazi za Kamati za Kudumu za Baraza

ambazo zilifanyakazi zake kwa mizunguko yote minne na kuwasilisha Ripoti zake mbele ya Baraza la Wawakilishi na kujadiliwa. Maelezo zaidi yanapatikana **ukurasa wa 21 – 22** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

6. **Programu ya Uongozi na Utawala wa Baraza la Wawakilishi**

48. **Mheshimiwa Spika**, kupitia Programu hii Afisi ya Baraza la Wawakilishi imeratibu mafunzo mbali mbali kwa Wajumbe na watendaji wa Baraza la Wawakilishi ili kuwaongezea uwezo wa kutekeleza majukumu yao. Afisi ya Baraza pia iliratibu ushiriki wa Viongozi na Wajumbe wa Baraza katika mikutano mbali mbali inayohusiana na masuala ya Mabunge ili kuimarisha uhusiano baina ya Baraza na Mabunge na Jumuiya za Mabunge za Kikanda na Kimataifa. Maelezo zaidi **ukurasa wa 22** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

7. **Program ya Uendeshaji na Usimamizi wa shughuli za Uchaguzi**

49. **Mheshimiwa Spika**, Kupitia Programu hii Tume ya Uchaguzi ilishiriki katika kikao cha mashirikiano na Tume ya Taifa ya Uchaguzi katika ngazi ya watendaji ili kuzungumzia namna ya utekelezaji wa maagizo ya Serikali katika masuala ya uchaguzi. Tume pia ilishiriki katika vikao vya Kamati za Kikanda vinavyojadili uimarishaji wa shughuli za uchaguzi kwa nchi wanachama. Sambamba na hilo, Wajumbe na Watendaji Tume walishiriki katika mafunzo yaliyohusu ushiriki wa wanawake katika demokrasia yaliyofanyika Pretoria- Afrika Kusini.

50. **Mheshimiwa Spika**, Tume ya Uchaguzi imewasilisha kwa Mheshimiwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi Ripoti ya Utekelezaji wa majukumu yake ya kipindi cha miaka mitano (2013 – 2018) baada ya kumaliza muda wake. Maelezo zaidi **ukurasa wa 22 – 23** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

8. **Programu ya Usimamizi wa kazi za utawala na uendeshaji wa shughuli za Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar**

51. **Mheshimiwa Spika**, Tume ya Uchaguzi kupitia Programu hii kwa kipindi cha Julai – Machi 2017/2018 imetekeleza kazi za kawaida za kiofisi pamoja na kuzifanyia matengenezo gari 18 za Tume sambamba na kuratibu matengenezo makubwa ya nyumba iliyokabidhiwa Tume na Serikali ili kupunguza tatizo la uhaba wa maeneo ya kufanyia kazi kwa Tume. Maelezo zaidi **ukurasa wa 23**.

9. **Programu ya Udhhibiti wa Dawa za Kulevyo**

52. **Mheshimiwa Spika**, Programu hii inatekelezwa na Tume ya Kitaifa ya Kuratibu na Udhhibiti wa Dawa za Kulevyo na kwa kipindi cha Julai - Machi, 2017/2018 ilitekeleza kazi mbali mbali ikiwemo kutoa mafunzo kwa wahusika wa mapambano dhidi ya dawa za kulevyo kama vile masheha, wasimamizi wa sheria na mahakimu juu ya namna ya kukabiliana na biashara na matumizi ya dawa za kulevyo hapa nchini kwa kila mmoja kutekeleza majukumu yake kikamilifu.

53. **Mheshimiwa Spika**, Tume pia iliendelea kutoa elimu kwa umma wakiwemo wanafunzi na wafanyakazi wa maeneo mbali mbali Unguja na Pemba juu ya madhara ya dawa za kulevyo na namna ya kupambana nayo. Maelezo zaidi **ukurasa wa 24 – 25** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

10. **Programu ya Utawala na Uendeshaji wa Tume ya Kitaifa ya Kuratibu na Udhhibiti wa Dawa za Kulevyo**

54. **Mheshimiwa Spika**, Programu hii inahusika na shughuli za uendeshaji za Tume na kwa kipindi cha Julai – Machi 2017/2018, Tume imeendelea kuwasomesha watendaji wake pamoja na kushiriki katika mikutano ya kitaifa, kikanda na kimataifa inayoandaliwa ili kuweka mikakati imara zaidi ya mapambano dhidi ya dawa za kulevyo. Maelezo zaidi **ukurasa wa 25 – 26** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

11. **Programu ya Kuratibu Muitiko wa Taifa wa UKIMWI**

55. **Mheshimiwa Spika**, Tume ya UKIMWI kupitia Programu hii kwa mwaka wa fedha 2017/2018 ilihusika na kuandaa Mikakati na Miongozo ya mapambano dhidi ya UKIMWI pamoja na kutoa mafunzo wa watendaji hasa walioko katika ngazi za Wilaya, Halmashauri na Manispaa ambako shughuli za ugatuzi zinaendelea. Maelezo zaidi **ukurasa wa 26 – 27** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

12. Programu ya Utawala na Uendeshaji wa Tume ya UKIMWI

56. **Mheshimiwa Spika**, Programu hii ya Tume ya UKIMWI ilihusika na shughuli za uendeshaji wa Ofisi ya Tume na kuangalia maslahi ya watendaji. Miongoni mwa shughuli zilizofanywa ni kuendesha mikutano ya Bodi ya Tume ya UKIMWI na Kamati zake pamoja na kufuatilia utendaji wa wahusika wa masuala ya UKIMWI hasa katika maeneo ya matumizi ya fedha na utekelezaji wa program zilizopangwa. Maelezo zaidi **ukurasa wa 27 – 29** wa Kitabu chetu cha Hotuba.

UTEKELEZAJI WA KIFEDHA

57. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zake kwa mwaka wa fedha 2017/2018 kupitia Programu hizo 12 ilizokuwa nazo na Programu Ndogo 24 iliidhinishiwa kutumia jumla ya **Shilingi 30,473,800,000** kwa kazi za kawaida na hadi kufikia Machi 2018 imetumia Shilingi **23,208,571,128** ambazo ni sawa na asilimia **76**. Ofisi pia iliidhimishiwa jumla ya **Shilingi 14,363,700,000** kwa kazi za Maendeleo na hadi kufika Machi 2017 imepatiwa **Shilingi 10,489,390,666** ambazo ni sawa na asilimia **73 (Angalia Kiambatanisho Nam. 1 na 2)**. Ofisi pia imekusanya **Shilingi 13,530,000** ambayo ni asilimia **42** ya **Shilingi 32,521,000** ilizopangiwa kwa mwaka wa fedha 2017/2018.

MAPENDEKEZO YA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2018/2019

58. **Mheshimiwa Spika**, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais pamoja na Taasisi zake kwa mwaka 2018/2019 itatekeleza na kusimamia

programu kuu 11 na programu ndogo 25. Itakumbukwa kuwa katika mwaka wa fedha 2017/2018 Ofisi yetu ilikuwa na Programu ya Usimamizi wa Shughuli za Upigaji Chapa ambayo kwa mwaka ujao wa fedha imeondoshwa kwetu. Aidha, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais kwa mwaka wa 2018/2019 imeongezewa Programu Ndogo mbili za Usimamizi wa Mazingira na Uratibu wa Mazingira na Mabadiliko ya Tabianchi.

59. **Mheshimiwa Spika**, mipango ya utekelezaji wa kila Programu na Programu Ndogo za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zake imeelezwa katika kitabu chetu cha bajeti kutoka **ukurasa wa 30 mpaka 50**.

MGAO WA FEDHA KWA PROGRAMU

60. **Mheshimiwa Spika**, mgao wa fedha kwa Programu kumi na moja (11) za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zake ni kama ifuatavyo:

Programu ya Uratibu wa Shughuli za Makamu wa Pili wa Rais imepangiwa kutumia jumla ya **Shilingi 1,291,205,007** kwa kazi za kawaida.

Programu ya Uratibu wa Shughuli za Serikali imepangiwa kutumia jumla ya **Shilingi 6,623,884,277** kwa kazi za kawaida na **Shilingi 14,182,700,000** kwa kazi za maendeleo ambapo **Shilingi 123,000,000** kwa fedha za SMZ na **Shilingi 14,059,700,000** ni mchango wa Wahisani.

Programu ya Uratibu na Utawala imepangiwa kutumia **Shilingi 3,047,710,716** kwa kazi za kawaida na **Shilingi 850,000,000** kwa kazi za maendeleo kwa fedha za SMZ.

Programu ya Kutunga Sheria, Kupitisha Bajeti na Kusimamia Taasisi za Serikali imepangiwa kutumia **Shilingi 7,682,159,250** kwa kazi za kawaida.

Programu ya Uongozi na Utawala wa Baraza la Wawakilishi imepangiwa kutumia **Shilingi 12,672,640,750** kwa kazi za kawaida.

Programu ya Uendeshaji na Usimamizi wa Shughuli za Uchaguzi fedha zake zinatoka katika Mfuko Mkuu wa Serikali.

Programu ya Usimamizi wa Kazi za Utawala na Uendeshaji wa Shughuli za Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar imepangiwa kutumia **Shilingi 1,774,100,000** kwa kazi za kawaida.

Programu ya Udhhibiti wa Dawa za Kulevya imepangiwa kutumia **Shilingi 441,002,000** kwa kazi za kawaida na **Shilingi 500,000,000** kwa kazi za maendeleo.

Programu ya Utawala wa Tume ya Kitaifa ya Kuratibu na Udhhibiti wa Dawa za Kulevya imepangiwa kutumia **Shilingi 500,398,000** kwa kazi za kawaida.

Programu ya Kuratibu Muitiko wa Taifa wa UKIMWI imepangiwa kutumia **Shilingi 238,224,500** kwa kazi za kawaida.

Programu ya Utawala na Uendeshaji wa Tume ya UKIMWI imepangiwa kutumia **Shilingi 665,275,500** kwa kazi za kawaida.

61. **Mheshimiwa Spika**, jumla ya makisio kwa Programu zote 11 za Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zake kwa mwaka wa fedha 2018/2019 ni **Shilingi 57,142,200,000** ambapo **Shilingi 41,609,500,000** kwa kazi za kawaida na **Shilingi 15,532,700,000** kwa kazi za maendeleo.
62. **Mheshimiwa Spika**, mchanganuo wa mgao wa fedha kwa kila Programu na Programu Ndogo unaonekana katika ***Kiambatisho Nam. 3 na 4.***

UKUSANYAJI MAPATO

63. **Mheshimiwa Spika**, kwa mwaka wa fedha 2018/2019, Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais imepangiwa kukusanya mapato ya jumla ya **Shilingi 142,653,000** kwa mchanganuo ufuatao:-

Idara ya Sherehe na 59,474,000
Maadhimisho ya Kitaifa

Mamlaka ya Usimamizi wa 81,000,000
Mazingira Zanzibar

Tume ya Uchaguzi ya 2,179,000
Zanzibar

Jumla

142,653,000

HITIMISHO

64. **Mheshimiwa Spika**, kwa kumalizia hotuba yangu hii nachukua nafasi hii kumshukuru sana Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais Mheshimiwa Mohamed Aboud Mohamed na Naibu Waziri Nchi Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais Mheshimiwa Mihayo Juma Nhunga kwa kazi nzuri wanayoendelea kuifanya ya kunisaidia kuiongoza Ofisi yetu kwa mafanikio makubwa. Nachukua nafasi hii pia kuwashukuru na kuwapongeza watendaji na wafanyakazi wote wa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi yake wakiongozwa na Katibu Mkuu Ndugu Shaaban Seif Mohamed na Naibu Katibu Mkuu Ndugu Abdallah Hassan Mitawi kwa jitihada wanazochukua za kuhakikisha kuwa Ofisi yetu inatekeleza majukumu yake kwa ufanisi mkubwa.
65. **Mheshimiwa Spika**, naomba nirudie kuwashukuru Waheshimiwa Wajumbe wa Baraza la Wawakilishi, na kwa namna ya pekee kwa Mwenyekiti na Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Kusimamia Ofisi za Viongozi Wakuu wa Kitaifa kwa namna walivyoshirikiana na Ofisi yangu katika mwaka 2017/2018, ni dhahiri kuwa ushauri na maelekezo yao walivyotupatia yametusaidia sana katika kufanikisha kazi zetu. Aidha, napenda kuwashukuru sana Washirika wa Maendeleo (Development Patners) na nchi marafiki ambazo zinaendelea kushirikiana nasi katika progarmu na miradi mbali mbali inayolenga kuwaletea maendeleo wananchi wetu. Miongoni mwao ni: Benki ya Dunia, Mashirika ya Umoja wa Kimataifa ikiwemo UNDP, UNICEF, UNFPA, WHO, WFP, UNAIDS, USAID, FAO na WIPO, Mfuko wa Dunia wa Kupambana na Kifua Kikuu Malaria na UKIMWI (Global Fund), Nchi za China, India, Finland, Norway, Japan, Marekani, Oman, Umoja wa Falme za Nchi za Kiarabu (UAE), Cuba na nyenginezo. Vile vile naishukuru sana Ofisi ya Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Ofisi ya Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa

Tanzania ambazo tumekuwa tunafanya kazi pamoja kwa mashirikiano ya hali ya juu.

66. **Mheshimiwa Spika**, nazishukuru Taasisi zisizo za Kiserikali na Jumuiya ya Wafanyabiashara, Wenye Viwanda na Wakulima kwa kuendelea kushirikiana na Serikali katika kuwahudumia wananchi katika nyanja mbali mbali. Bila ya shaka uwezo, taaluma na rasilimali wanazotumia zimekuwa ni chachu kubwa katika kuiletea maendeleo jamii yetu. Navipongeza sana vyombo vyetu vya habari kwa kuendelea kuwapa habari, kuwaelimisha na kuwaburudisha wananchi pamoja na kutangaza moja kwa moja matukio mbali mbali ya kitaifa ikiwa ni pamoja na Mikutano ya Baraza la Wawakilishi.
67. **Mheshimiwa Spika**, mwisho kabisa lakini si kwa umuhimu, nawashukuru sana wananchi wa Jimbo la Mahonda kwa kuendelea kuniunga mkono katika kutekeleza kazi zangu za Uwakilishi jimboni humo. Ushirikiano wao kwangu umenisaidia sana kuweza kumudu kufanya kwa ufanisi kazi za Uwakilishi na Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar. Nawashukuru pia watu wote waliosikiliza na kufuatitilia hotuba yangu hii.
68. **Mheshimiwa Spika**, baada ya maelezo hayo, sasa naliomba Baraza lako Tukufu liidhinishhe jumla ya **57,142,200,000** kwa Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais na Taasisi zake kwa ajili ya kutekeleza Programu nilizozielezea hapo awali. Mchanganuo halisi wa fedha hizo ni kama ifuatavyo:

Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais	Shilingi 32,668,400,000
Ofisi ya Baraza la Wawakilishi	Shilingi 20,354,800,000
Tume ya Uchaguzi ya Zanzibar	Shilingi 1,774,100,000
Tume ya Kitaifa ya Kuratibu na Udhhibiti wa Dawa za Kulevya	Shilingi 1,441,400,000
Tume ya UKIMWI Zanzibar	Shilingi 903,500,000
JUMLA KUU	Shilingi 57,142,200,000

69. **Mheshimiwa Spika**, naomba kutoa hoja.

BALOZI SEIF ALI IDDI

MAKAMU WA PILI WA RAIS WA ZANZIBAR